

Uit de Hortus door Daan Smit

Duinvegetatie II

Enige planten van de gevlekte aronskelk, *Arum maculatum* mogen in een kunstmatig aangelegde duinvegetatie eigenlijk niet ontbreken. Niet alleen bloeit deze plant erg mooi, maar ook de oranje-rode bessen, welke in het najaar in dichte kolven verschijnen, trekken de aandacht. De knollen worden zo nu en dan wel te koop aangeboden en wanneer we deze een reeks van jaren met rust laten, zal de groep zich steeds meer uitbreiden, waarbij ook het aantal vruchtkolven toe zal nemen. De zeedistel (*Eryngium maritimum*) met zijn grijsblauwe blad en mooie blauwe bloemen past hier ook goed, doch is vrij moeilijk (uit zaad!) te kweken. De hoornpapaver (*Glaucium flavum*) geeft echter in cultuur geen problemen. Dit tweejarige gewas laat zich erg gemakkelijk uit zaad voortkweken, dat rijkelijk vrijkomt uit de grote, hoornvormige vruchten, waaraan deze plant haar naam dankt. Tenslotte nog enige *Sedum*-soorten waarvan vooral de muurpeper (*Sedum acre*) wel de bekendste is. Meestal hoeven we er niet eens moeite voor te doen deze soort „binnen te halen”. Het is er vaak al voor we het goed en wel weten. Eenmaal geïnstalleerd verspreidt hij zich snel over de gehele tuin, zodat wieden dan geboden is. Dit geldt niet voor het wit vetmuur (*Sedum album*). Het groeit weliswaar langzaam uit tot grote plakken, maar een lastig onkruid zal het niet worden. Integendeel, het is een zeer aantrekkelijk gewas dat mooi wit tot zacht-rose bloeit. Buiten deze twee soorten zijn er nog

meerdere *sedums* die zowel in het bos als in het duingebied voorkomen. Reeds eerder noemden wij andere duinplanten als het driekleurig viooltje, muizenootje, teunisbloem, koningskaars en andere welke in dit vegetatietype eveneens thuishoren. Op erg droge plaatsen ontwikkelt zich het hazepootje (*Trifolium arvense*) uitermate goed. De gehele plant laat zich na de bloei goed drogen en kan zodoende gebruikt worden om er met andere droogbloemen een fraai boeketje van te maken. Het is een éénjarige plant zodat het aanbeveling verdient niet alles op te offeren voor het droogbloemenarrangement doch er enkele te laten staan om er later wat zaad van te kunnen winnen. Voor wat meer vochthoudende plaatsen komt de *parnassia* (*Parnassia palustris*) in aanmerking. Dit steeds zeldzamer wordende plantje dat niet hoger wordt dan ± 20 cm valt op door zijn fraaie, witte, geelgroen geaderde bloemen. Uit zaad is *parnassia* op vrij eenvoudige wijze te kweken.

Interessante woekerplanten of parasieten

Wanneer we door de duinen lopen wil het nogal eens voorkomen dat we op een bremraap stuiten. Zij die zo'n plant voor de eerste keer ontdekken, denken vaak met een orchidee te maken hebben, wat niet zo verwonderlijk is gezien het feit dat de bremraap daar inderdaad wel iets van weg heeft.

Een soort die we nogal eens zien is de wilstrobremraap (*Orobanchyche vulgaris*) welke parasiteert op verschillende wilstrosoorten. Bremrapen zijn echte parasieten, die geen bladgroen (chlorofyl) bezitten en zodoende te gast zijn bij andere planten en hen letterlijk en figuurlijk uitzuigen door ondergronds met hun wortels die van de „waardplant” en dus ook diens sapstroom aan te boren.

Er zijn erg veel soorten bremraap, die alle hun „eigen” gastplant hebben. Ze laten zich echter ook wel eens verleiden om over te stappen op andere planten. Het zaad dat zeer fijn is (vandaar de ook gebezigde naam van stofzaad) wordt wanneer het bemachtigd is gezaaid aan de voet van de

in de nabijheid staande gastplant, maar dan uiteraard in de eigen tuin. Dus eerst goed opletten welke plant er in de buurt van de zaadgevende bremraap staat, alvorens te zaaien. Een parasiet, die we eveneens tegen kunnen komen op de heide of in kreupelhout, is het warkruid of duivelsnaaigaren. *Cuscuta* zuigt de benodigde sappen uit de stengels en bladeren van zijn gastplant, die bij het klein warkruid (*Cuscuta epiphymum*) heide, thijm, klaver, brem en andere planten kunnen zijn. Het groot warkruid (*Cuscuta europaea*) woekert veelal op brandnetels. Het is vrij eenvoudig deze parasiet uit zaad in de eigen tuin te kweken.

Het zaad wordt dan in het voorjaar aan de voet van de gastplant gestrooid en wanneer de natuur ons goed gezind is doet zij de rest.

Naast deze twee parasitaire planten zijn er nog andere soorten, zoals de maretak, ook wel mistletoe of vogellijm genoemd (*Viscum album*) enz. Deze is echter veel moeilijker in de eigen tuin over te brengen, zodat we er hier maar niet nader op ingaan.

Ook komen er halfparasieten voor, die wel bladgroen hebben dus zelfstandig kunnen assimileren. Zij bezitten echter geen wortelstelsel zoals dat bij andere planten het geval is, zodat zij ook op gastplanten zijn aangewezen voor wat betreft de voeding en vochtopname. Tot deze groep behoren o.a. de ratelaar (*Rhinanthus*), de ogentroost (*Euphrasia*), de hengel (*Melampyrum*) en enige andere.

Hazepootje (*Trifolium arvense*) komt van nature voor op open droge zandgronden.

Parnassia (*Parnassia palustris*) is in ons land te vinden op vochtige heidegronden, in blauwgraslanden en in vochtige duinpannen.

Grote bremraap (*Orobanchyche vulgaris*) groeit op de wortels van de brem (*Sarothamnus scoparius*) en komt voor in zandstreken.

Grote ratelaar (*Rhinanthus glaber*) is in ons land o.m. te vinden op vochtige graslanden, aan wegen en dijken, in korenvelden en in duinvallen.